

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6S/31/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7018200351
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Baranová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2019:7018200351.2

Rozhodnutie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Baranovej, členov senátu JUDr. Milana Končeka a JUDr. Valérie Mihalčínovej, v právnej veci žalobkyne E. F., bývajúcej v A., A. X, proti žalovanému Centru právnej pomoci, Kancelária Košice, Murgašova 3, v konaní o preskúmanie rozhodnutia žalovaného z 19.02.2018 č. sp. KaKE 5321/2018, r.z. 19008/2018, takto

rozhodol:

I. Žalobu z a m i e t a .

II. Žalobkyni právo na náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalovaný napadnutým rozhodnutím nepriznal žalobkyni nárok na poskytnutie právnej pomoci v právnej veci o vrátenie sumy 2.173,85 eur s prísl. vedenej na Okresnom súde Košice I. pod sp. zn. 24C/38/2017.

2. V dôvodoch svojho rozhodnutia žalovaný uviedol, že žalobkyňa v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci uviedla, že Spoločenstvo vlastníkov bytov Košice v roku 2013 a 2014 nezákonne a podvodne od nej prijal sumu 2.173,85 eur, ktorú žiada vrátiť v novej žalobe na Okresnom súde Košice I. Osoba, ktorá nezákonne prijala finančné prostriedky, je predseda spoločenstva vlastníkov bytov L. Q.. Na preukázanie skutkového stavu žalobkyňa predložila fotokópiu žaloby o vrátenie sumy 2.173,85 eur s prísl. zo dňa 09.11.2017, podľa ktorej žalobcom je žalobkyňa a žalovaným je SVB so súp. č. XXX, A. X, A.. Konanie vedené na Okresnom súde Košice I. pod sp. zn. 24C/38/2017. Ďalej pripojila fotokópiu čiastočného výpisu z listu vlastníctva č. XXXXX katastrálneho územia G. zo dňa 31.05.2013, podľa ktorého výlučným vlastníkom bytu č. XX na X. poschodí v obytnom dome so súp. č. XXX na ulici A. X, je X. U., nar. XX.XX.XXXX. Pripojila tiež fotokópiu poštových poukazov o zaplatení peňažných súm v rôznej výške žalobkyňou na účet SVB so súp. č. XXX, A. X, A., v období rokov 2013 a 2014.

3. Žalovaný konštatoval, že žalobkyňa ako dôvod domáhania sa uvedenej sumy uviedla, že predsedníčka SVB L. Q. nezákonne vymohla od nej túto sumu za mesačné platby bytu č. XX na X. poschodí v obytnom dome so súp. č. XXX na ulici A.Á. X, pričom výlučným vlastníkom tohto bytu bol v tom čase X. U., nar. XX.XX.XXXX. Žalobkyňa uviedla, že vyššie uvedené mesačné platby za byt mal platiť vlastník bytu, a nie žalobkyňa ako nájomca bytu, preto sa podľa jej názoru SVB bezdôvodne obohatilo. Žalobkyňa sa vo svojom vyjadrení žalovanému vyjadrila, že peniaze žiada od SVB preto, že ich vyplatila bez akejkoľvek zmluvy so spoločenstvom vlastníkov bytov, a bez akýchkoľvek mesačných predpisov od neho.

4. V odôvodnení rozhodnutia žalovaný citoval ustanovenia § 451 a § 454 Občianskeho zákonníka, a konštatoval, že bezdôvodné obohatenie predstavuje taký záväzkový právny vzťah, z ktorého pohľadávka vzniká tomu, na koho úkor sa iný bezdôvodne obohatil a dlh tomu, kto obohatenie získal. Podstatou bezdôvodného obohatenia je zákonom stanovená povinnosť toho, kto sa na úkory iného bezdôvodne obohatí, toho obohatenie vydať tomu, na koho úkor bol predmet bezdôvodného obohatenia získaný.

Subjektmi záväzkového právneho vzťahu bezdôvodného obohatenia sú ten, na koho úkor bolo bezdôvodné obohatenie získané (oprávnený subjekt), a ten, kto bezdôvodné obohatenie získal (povinný subjekt - obohatený).

Oprávnený subjekt, ktorý plnil zákonnú alebo zmluvnú povinnosť iného, má právo požadovať vydanie predmetu bezdôvodného obohatenia od toho, za koho plnil, nie od toho, komu plnil. Táto skutková podstata bezdôvodného obohatenia je naplnená vtedy, ak ten, kto plnil inému, túto povinnosť nemal, a plnil namiesto toho, kto bol na toto plnenie zo zmluvy, alebo zákona povinný (komentár k Občianskemu zákonníku, JUDr. Imrich Fekete).

5. Žalovaný vo svojom rozhodnutí konštatoval, že z vyjadrení žalobkyne a z predložených dokladov vyplýva, že žalobkyňa vedome plnila úhrady za byt namiesto vlastníka bytu, ktorý ich bol povinný platiť na základe svojich zmluvných vzťahov s SVB, a ktorý tým získal majetkový prospech na úkor žalobkyne. V tomto prípade je teda povinným subjektom (tým, kto bezdôvodne obohatenie získal) vlastník bytu, nie je subjekt, proti ktorému smeruje žaloba - SVB. Žalovaný z toho dôvodu konštatoval, že v danej veci ide o zrejmu bezúspešnosť sporu podľa ustanovenia § 8 zákona č. 327/2005 Z.z. Skutočnosť, že nejde o zrejme bezúspešný spor, je jednou z podmienok na poskytnutie právnej pomoci. Vzhľadom na to, že citovaný zákon pre nárok na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, vyžaduje kumulatívne splnenie troch podmienok, z ktorých jednou z nich je, že nejde o zrejme bezúspešný spor, žalovaný už neskúmal, resp. nezaujal stanovisko k tomu, či žalobkyňa spĺňa podmienku stavu materiálnej núdze.

6. Žalobkyňa podala žalobu na preskúmanie rozhodnutia žalovaného, v ktorom uviedla, že konanie vedené na Okresnom súde Košice I. pod sp. zn. 24C/38/2017 je v počiatočnom štádiu, príslušný súd ešte neurčil konanie, a keďže je nezamestnaná vedená na úrade práce, ako aj v iných súvisiacich konaniach, požiadala žalovaného o zastúpenie v tomto konaní, ktoré nadväzuje na iné konania, ktoré sa vedú na Okresnom súde Košice I. Hlavné konanie sa vedie pod sp. zn. 12C/100/2013 o určení neplatnosti dražby. Žalobkyňa v žalobe uviedla, že nesúhlasí so žalovaným, že spor proti SVB by bol neúspešný, a že by uvedené sumy spoločnosť vlastníkov bytov uhrádzala dobrovoľne. Predseda spoločnosti od nej tieto sumy žiadal pod nátlakom, a to napriek tomu, že nie je vlastník ani nájomca bytu, len preto, že sa v byte nachádzala s rodinou. Podľa žalobkyne spoločnosť vlastníkov bytov malo tieto sumy od roku 2013 - 2014 žiadať od X. U. z X., ktorý je uvedeným na liste vlastníctva ako vlastník. Vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 24C/38/2017, ktoré je pred možným pojednávaním. Pritom žiadala, aby jej bola pridelená advokáta P. I. A. z dôvodu, že táto rieši aj konania ako neplatnosť dražby a iné súvisiace konania. Žiadala preto, aby súd zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného.

7. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe z 12.11.2018 uviedol, že navrhuje žalobu zamietnuť a nepriznať žalobkyňi právo na náhradu trov konania. Konštatoval, že úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na právnu pomoc môže byť len ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých troch podmienok, a to, že sa nachádza v stave materiálnej núdze, že sa nejedná o zrejmu bezúspešnosť sporu, a že spor prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy, ak je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch. Právo na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z.z. vzniká za súčasného splnenia troch podmienok. Nepriznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci znamená to, že právna pomoc nebude hrazená z prostriedkov štátneho rozpočtu. Žalobca má zachované právo zvoliť si právneho zástupcu mimo inštitútu právnej pomoci poskytovanej centrom podľa zákona č. 327/2005 Z.z. Túto skutočnosť judikoval aj Ústavný súd SR, a to konkrétne v uznesení ÚS SR 253/2013-24 zo dňa 25.04.2013, ktorým Ústavný súd SR rozhodol, že neposkytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z.z. nie je porušením práva na právnu pomoc podľa článku 47 ods.2 Ústavy SR.

8. V preskúmvanej veci žalobkyňa požiadala o právnu pomoc centrum vo veci vedenej na Okresnom súde Košice I. pod sp. zn. 24C/38/2017. Žalobkyňa uviedla, že vedome plnila úhrady za byt namiesto vlastníka bytu, ktorý ich bol povinný platiť na základe svojich zmluvných vzťahov so spoločnosťou vlastníkov bytov, a ktorý tým získal majetkový prospech na úkor žalobkyne. V tomto prípade zo skutočností uvedených žalobkyňou vyplýva, že povinným subjektom (tým, kto bezdôvodne obohatenie získal) vlastník bytu nie je subjekt, proti ktorému smeruje žaloba - SVB. Na základe žalobkyňou uvedených tvrdení mal žalovaný zistiť, že už zo skutkových tvrdení je zrejme, že nároku žalobkyne nemôže byť vyhovené. Už zo zbežného posúdenia veci s použitím správnej úvahy tak žalovaný dospel k záveru o zrejmej bezúspešnosti danej veci.

9. Žalovaný konštatoval, že žalobkyňa následne požiadala centrum o právnu pomoc v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I. pod sp. zn. 36C/39/2017 v právnej veci o zaplatenie 2.173,85 eur s prísl. titulom vydania bezdôvodného obohatenia, ktorej žalovaným je X. U. (vlastník bytu). V tejto veci už žalovaný žalobkyni priznal právnu pomoc rozhodnutím z 28.08.2018 č.s. KaKE 13306/2018, r.z. 120983/2018 zo dňa 28.08.2018.

10. Vo vyjadrení žalovaný poukázal na rozsudky Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Sžo/48/2014, 8Sžo/249/2015, 3Sžo/42/2014, v ktorých Najvyšší súd SR zaujal právny názor k posudzovaniu ustanovenia § 8 zákona č. 327/2005 Z.z. Ďalej citoval z rozsudkov Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sžo/9/2016 z 30.11.2017, podľa ktorého nie je úlohou správneho orgánu prejedikovať výsledok konania vo veciach podľa § 3 zákona č. 327/2005 Z.z. z vecnej stránky. Za plne opodstatnené však treba považovať oprávnenie správneho orgánu, aby skúmal, či v konkrétnom prípade nejde u žiadateľa o zneužitie práva (šikana), alebo napríklad či už zo skutkových tvrdení navrhovateľa - žiadateľa (bez potreby vykonávať dokazovanie) nie je nepochybné, že jeho návrhu nemožno vyhovieť, napríklad z dôvodu zániku práva uplynutím času, alebo ak je v dôkaznej núdzi. Za obdobnú treba považovať situáciu, ak žiadateľ vyvracia skutočnosti, ktoré už boli záväzne vyriešené v iných konaniach, alebo ak nemôže v súdnom konaní dosiahnuť úspech z procesných dôvodov, napr. z dôvodu včasného nepodania opravného prostriedku, resp. jeho neprípustnosti podľa procesných predpisov.

11. Žalovaný konštatoval, že žiadosť žalobkyne posúdil v zmysle zákona č. 327/2005 Z.z., ako aj v zmysle judikatúry Najvyššieho súdu SR, a dospel k záveru, že žalobkyňa nespĺňa zákonom stanovenú podmienku, a to, že sa nejedná o zrejmu bezúspešnosť sporu.

12. Súd v konaní podľa § 177 a nasl. zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného, oboznámil sa so spisovým materiálom, a dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná.

13. Z obsahu spisu a z rozhodnutia vyplýva, že žalobkyňa podala žalovanému žiadosť o poskytnutie právnej pomoci v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I. o zaplatenie a vrátenie sumy 2.173,85 eur proti žalovanému Spoločenstvu vlastníkov bytov, A. X, súp. č. XXX. Žalobkyňa tvrdila, že spoločenstvo vlastníkov bytov v roku 2013 a 2014 nezákonne a podvodne od nej prijalo sumu 2.173,85 eur, a to bez akýchkoľvek mesačných predpisov. Tvrdila, že tieto finančné prostriedky malo spoločenstvo vlastníkov bytov žiadať od X. U., ktorého eviduje v súčasnej dobe ako vlastníka bytu. Zo spisu vyplýva, že vec je vedená na Okresnom súde Košice I. pod sp. zn. 24C/38/2017.

14. Podľa § 3 ods.1 zákona č. 327/2005 Z.z. tento zákon sa vzťahuje na poskytovanie právnej pomoci: a) v občiansko-právnych veciach, obchodno-právnych veciach, pracovno-právnych veciach, rodinno-právnych veciach, v konaniach o oddížení podľa osobitného predpisu, v konaní pred súdom v správnom súdnictve, a v týchto veciach aj v konaní pred Ústavným súdom SR (ďalej len „vnútroštátne spory“).

15. Podľa § 6 ods.1 citovaného zákona fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak:

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom, a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojim majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu,
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy, okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslit' v peniazoch.

Podľa § 6 ods.2 citovaného zákona podmienky na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti podľa odseku 1, písm.a), b), musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci.

16. Podľa § 6a ods.1 zákona č. 327/2005 Z.z. ak príjem fyzickej osoby presahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom, a súčasne nepresahuje 1,6-násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojim majetkom, má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20 % trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu; splnenie podmienok podľa § 6 ods.1 písm.b) a c) tým nie je dotknuté. Ustanovenie § 6 ods.2 sa použije primerane.

17. Podľa § 8 zákona č. 327/2005 Z.z. pri posudzovaní bezúspešnosti sporu centrum prihliadne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremiľčalo, a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

18. Podľa § 451 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu, alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 454 Občianskeho zákonníka bezdôvodne sa obohatil aj ten, za koho sa plnilo, čo podľa práva mal plniť sám.

19. Z obsahu žiadostí a spisového materiálu vyplýva, že žalobkyňa bývala v byte č. XX na X. poschodí v obytnom dome so súp. č. XXX na ulici A. X. Jeho výlučným vlastníkom bol X. U., nar. XX.XX.XXXX. Žalobkyňa za vlastníka bytu uhrádzala spoločenstvu vlastníkov bytov mesačné platby spojené s užívaním tohto bytu, a to v rokoch 2013 a 2014. Z uvedeného je zrejmé, že žalobkyňa plnila namiesto vlastníka bytu, ktorý tým sa na jej úkor bezdôvodne obohatil. Žalobkyňa by sa mohla úspešne domáhať vydania predmetu bezdôvodného obohatenia, teda od toho, za koho plnila, t.j. od vlastníka bytu X. U.. Spoločenstvo vlastníkov bytov nezískalo bezdôvodný majetkový prospech.

20. Súd rovnako ako žalovaný poukazuje na rozsudok uverejnený v zbierke súdnych rozhodnutí pod R1/1979, z ktorého vyplýva, že ku „skutkovej podstate bezdôvodného obohatenia“ podľa ustanovenia § 454 OZ sú potrebné dva zákonné predpoklady. Predovšetkým, aby išlo o plnenie, ktoré bolo právnou povinnosťou iného občana; tento pojmový znak by nebol daný, keby osoba, za ktorú sa plnilo, nebola sama povinná plniť. Ďalej je treba, aby ten kto plní za iného, nemal sám právnou povinnosť na toto plnenie. Kto plnil záväzok iného, má právo požadovať bezdôvodné obohatenie iba od toho, za koho plnil, a nie od toho, komu plnil.

Žalovaný preto dospel k správne právnemu záveru, že spor vedený na Okresnom súde Košice I. pod sp. zn. 24C/38/2017 bude zrejme bezúspešný, vzhľadom na to, že žalobkyňa žalobu podala proti tomu, komu sa plnilo, a nie proti tomu, za koho sa plnilo. Skutočnosť, že nejde o zrejme bezúspešný spor, je jednou z podmienok na poskytnutie právnej pomoci. Táto podmienka nebola splnená, a keďže zákon vyžaduje kumulatívne splnenie podmienok uvedených v § 6 ods.1 písm.a), b), c), žalovaný neporušil zákon, keď žalobkyni nárok na poskytnutie právnej pomoci v tejto veci nepriznal.

21. Žalobkyňa v žalobe neuviedla žiadne také skutočnosti, ktoré by záver žalovaného o zrejmej bezúspešnosti sporu mohli spochybniť, alebo celkom vyvrátiť. Z vyjadrenia žalovaného vyplýva, že žalobkyňa podala ďalšiu žalobu o vrátenie sumy, ktorú zaplatila spoločenstvu vlastníkov bytov, namiesto vlastníka bytu, pričom žaloba smeruje proti X. U. - vlastníkovi bytu. V tejto veci bolo žiadosti žalobkyne o poskytnutie právnej pomoci vyhovené.

22. Z uvedených dôvodov súd žalobu žalobkyne považuje za nedôvodnú, a preto ju podľa § 190 Správneho súdneho poriadku zamietol.

23. Žalobkyni nepriznal právo na náhradu trov konania vzhľadom na to, že v konaní nemala úspech (§ 167 ods.1 Správneho súdneho poriadku).

24. Rozsudok bol prijatý senátom v pomere hlasov 3:0 (§ 139 ods.4 Správneho súdneho poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ktorá musí byť podaná v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia krajského súdu. Zmeškanie lehoty nemožno odpustiť.

V kasačnej sťažnosti sa uvedú všeobecné náležitosti podania to znamená, ktorému správne súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, ako aj označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 Správneho súdneho poriadku (ďalej len "sťažnostné body") sa podáva a návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh), podpis a spisová značka konania.

Ďalej sa v kasačnej sťažnosti musí uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body") a návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred krajským súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený krajský súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v odseku 1 písm.g) až i) sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred krajským súdom.

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správne súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom.

Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom.